

Archief Adrienne Minette Boissevain-van Lennep

Inventarisnummer: 0034

atria

Gezond verstand, bekwaamheid en toewijding moeten de vrouwen bezitten, die WIJ in de Gemeenteraad willen kiezen!

WIE ZIJN WIJ?

Wij zijn de gewone, ongeorganiseerde vrouwen van Amsterdam, als zodanig de grootste kiezersgroep in de stad, en wij willen een flinke vrouwengroep in de Gemeenteraad. Die groep noemen wij

P.B.: PRACTISCH BELEID.

Wij willen geen partij-program of partij-beginselen. Wij willen werken met onze persoonlijke beginselen van

RECHTVAARDIGHEID, EERLIJKHEID, FATSOEN en PLICHTSBETRACHTING.

Verder wensen wij in plaats van partij-discipline zelf-discipline en in plaats van beloften de vaste wil om samen te werken om die verbeteringen te verkrijgen, die wij voor de gezinnen en onszelf nodig achten.

Onze godsdienstige overtuigingen wensen wij in daden voor de gemeenschap te belijden en uit te dragen en overigens als een privé-aangelegenheid te beschouwen.

Vrouwenbelangen zijn altijd mensen-belangen.

Wij voelen dus voor het algemeen belang.

Partijen verdedigen groepsbelangen.

Zij werken helaas splitsing en verdeeldheid in de hand, bevorderen in elk geval niet die samenwerking, die wij wensen.

Wij wensen, dat onze groep van onafhankelijken in onderling vertrouwen op goede wil overleg pleegt bij alle voorkomende aangelegenheden met een open oog voor de argumenten van anderen, maar wij vinden, dat iedoor op eigen verantwoording en zonder onigo dwang moet stemmen, zoals haar geweten haar ingeeft.

Wij hechten grote waarde aan het persoonlijk oordeel van voorbeeldige mensen. Wij wensen een zo groot mogelijke invloed van deze mensen in de Raad en hopen, dat ons voorbeeld de mannen zal bewegen een volgend maal óók met een lijst van onafhankelijken uit te komen.

VROUWEN! WORDT U BEWUST VAN UW MACHT ALS KIEZER!

Gij kunt alles, wat ge voorestaat, verwezenlijken door Uw eigen vrouwelijke vertegenwoordigsters te kiezen. Stelt vertrouwen in eigen vrouwelijke beginselen en bekwaamheid. Schakelt Uw invloed in ten bate van de gemeenschap.

De vrouw geeft de toon aan. De man de lijn.

WIJ zijn de aangewezen verhogers van het niveau, van het morele.

WIJ zijn de vernieuwers. Weest U daarvan bewust en weest trots op Uw taak.

Werkelijkheidszin en aanpassing aan het leven brengen wij. De man maakt het systeem, de vorm, waarin bestuurd wordt; de vrouw brengt er het leven in, omdat zij gemakkelijk afwijkt van regels, wanneer deze op de werkelijkheid niet passen. Zij maakt de wet pasklaar, ten goede. Hebt zelfvertrouwen; vergelijkt Uzelf niet met de prestaties der mannen. Gij brengt een ander element. Het is even onontbeerlijk als het zijne.

Wij moeten nog ervaring opdoen. Laat ons daarvoor in de Gemeenteraad gaan. De vrouw leert al doende. De practijk is haar school. Helpt ons een flinke vrouwengroep in de Raad te brengen. Dan hebben wij over vier jaren bij de volgende verkiezingen een flinke groep voor de Tweede Kamer. Wij hebben geen haast. Daarom doen wij ditmaal voor de Kamervorkiezingen niet mee. Wij zullen werken, totdat wij goed voorbereid zijn.

Gemeenteraden zijn niet moeilijker voor een vrouw dan voor een man. Ter plaatse leren wij snel, want vrouwen hebben belangstelling voor juist deze belangen van de gemeenschap.

HELPT ALLEN MEE!

BRENGT DUS TE GOEDER NAAM EN FAAM BEKENDSTAANDE PRACTISCHE VROUWEN IN DE GEMEENTERAAD!

Uit: DE VROUW EN DE POLITIEK.

Het voeren van een eigen vrouwelijke politiek zal het vrouwelijk gevoel meer aanspreken.

In een cursus over "Het probleem van de rechter- en linkerzijde der menschheid", constateerde Dr.G.H.H.v.Senden, dat het man-

nelijk denken abstract verstandelijk, onderscheidend, dus analytisch denken is, terwijl het vrouwelijk denken concreet, intuïtief, vereenigend, dus synthetisch is. In de 20e eeuw ontstond de vermanlijke vrouw, welke zich in het openbare leven meer doet gelden dan de vrouwelijke vrouw. Hij achtte het noodzakelijk, dat deze zich niet langer afzijdig houdt, maar haar stem zou laten hooren.

Als argument tegen aparte vrouwenlijsten wordt wel het ontbreken van een programma genoemd, omdat het nu eenmaal onmogelijk zou zijn een programma te ontwerpen, waarop vrouwen zich zouden kunnen vereenigen. In de praktijk is zulk een vereenigend programma echter wel mogelijk gebleken, getuige de A.N.V.O. (Algemeene Nederlandsche Vrouwen Organisatie) en de Feministische Partij, die later gefusioneerd zijn. Trouwens, al is men het niet met alle punten eens, is men dit wel in de mannelijke partijen, waarin men zich begeven heeft?

Laten de vrouwen, die zich veiliger voelen in de bestaande partijen, daarin blijven, maar laten ook de andersdenkenden eens een kans wagen en trachten een of meer onafhankelijke vrouwen in de bestuurslichamen te krijgen, die wel enkele richtsnoeren meekrijgen, maar in wie men zooveel vertrouwen heeft, dat men haar zooveel mogelijk vrij laat.

Het lijkt mij gewenscht in dit verband een gedeelte aan te halen uit een voordracht, die mej. Dr. Cath. v. Tussenbroek, arts, in 1919 gehouden heeft als voorzitter van de A.N.V.O. Deze woorden zijn nu nog actueel.

Na een inleidend woord zegt zij:

"Wij vrouwen hebben geleerd, dat niets in de wereld meer heilig of veilig is, zoodra de botsing der staatsbelangen de gevestigde wereldorde breekt.

"Onder den indruk van deze geweldige levensles zullen wij tot het medebestuur van den Staat worden geroepen. Het passieve en actieve vrouwenkiesrecht is in Nederland ingevoerd.

"Wij staan tegenover een nieuwe taak, waaraan wij ons niet mogen onttrekken, ja, die wij op ons moeten nemen met al den ernst, dien de nood der tijden eischt."

"Welken koers moet het uit? Twee wegen staan ons open. Wij vrouwen kunnen ons indeelen in de bestaande politieke partijen, of wij kunnen ons als vrouwen aansluiten en onzen invloed tot uiting trachten te brengen langs onzen eigenen weg.

Onze Vereeniging heeft den eersten weg verworpen, den tweeden gekozen. Waarom? Als wij ons in de bestaande politieke partijen gaan oplossen, dan vallen wij in het partijverband als een druppel in den emmer. Zoo'n druppel kan misschien hier of daar een vollen emmer doen overloopen; zij kan op zijn best aan het vocht een eigen kleurtje of een bijzondere geur verleen, maar - laten wij ons geen illusies maken - de groote plas blijft wat hij was, een frissche nieuwe strooming kan er op die manier niet komen.

"De invloed der partijvrouw komt in de eerste plaats de partij ten goede, als vrouw heeft zij daardoor alreeds een deel - en het beste deel allicht - ingeboet.

"Wanneer onze komst in het staatkundig leven vernieuwend op de maatschappij zal werken, dan moeten wij niet de principiele fout begaan, dat wij ons, ongeschouwd, gaan voegen in den tredmolen der politieke mannen-maatschappij.

"Het schrikkelijk fiasco van de mannenpolitiek staat ons duidelijk voor oogen in den chaos, waarin de wereldoorlog de menschelijke samenleving heeft gestort.

"En even machteloos, als de mannenpolitiek zich toonde, toen het er om ging de wereldramp te voorkomen, even hulpeloos staat zij voor de bouwvallen, nu een nieuwe wereld uit het verbrokkeld verleden moet worden opgebouwd.

"Van de wereld, die ten gronde ging, hebben wij kunnen zeggen: die wereld was slecht, maar ons vrouwen treft geen schuld; de ge-

heele constructie was mannenwerk. Van de wereld, die opgebouwd staat te worden, kunnen wij dit voortaan niet zeggen, omdat ons de plicht tot mede-opbouwen is opgelegd. Laat ons onze verantwoordelijkheid gevoelen, laat ons den onafwijsbaren plicht aanvaarden, maar laat ons dat doen op onze eigen manier. Niet in de leer gaan bij de politieke mannen: tenzij dan om van hen te leeren, hoe wij het niet moeten doen. Wij moeten werken met ons eigen inzicht, ons eigen goed bedoelen, ons eigen eerlijk streven, al is dat aanvankelijk nog onbeholpen en ongeschoold.

"Toen de strijd voor het vrouwenkiesrecht de eerste moeilijke jaren te boven was en door het eerste stadium, dat der bespottung, en het tweede stadium, dat der felle bestrijding, in het derde stadium was gekomen, waarin de voorstanders groeiden en de kentering ook bij de tegenstanders zichtbaar werd, toen begonnen de politieke partijen, inziende, dat het vrouwenkiesrecht zou komen, langzamerhand de vrouwen tot zich te trekken. Men plaatste het vrouwenkiesrecht op de politieke programma's, men noodigde de vrouwen in de kiesverenigingen, kortom, iedere partij deed wat zij kon om zooveel mogelijk aanstaande kiezeressen binnen haar invloedssfeer te betrekken.

"Dat was hun recht en van hun standpunt hadden zij gelijk. Maar ongelijk hadden, naar onze wijze van zien, de vooraanstaande vrouwen in de kiesrechtbeweging, dat zij aan die lokstem gehoor hebben gegeven en dat zij, zelfs vóórdat het kiesrecht er was, zich over de politieke partijen hebben verdeeld. Want daardoor hebben zij het initiatief uit handen gegeven om van de toepassing van het vrouwenkiesrecht te maken, wat er van te maken was. Het was toch niet om het kiesrecht op zichzelf te doen, het was te doen om er iets mee te bereiken. Iets anders, iets beters, iets eigens, waardoor de vrouw een tegenwicht kon geven aan wat er fout gegroeid was in het mannenbestuur.

"Het is een illusie, dat dit binnen, de politieke partijen evengoed kan geschieden. In de bestaande partijen zitten de vrouwen al dadelijk aan het partijprogramma vast. Van een gezamenlijk werken voor gemeenschappelijke belangen is geen sprake meer: immers, dit wordt door de partijen als uit den boeze beschouwd. Hoe zeer het partijverband reeds nu voor de vrouwen het heilige huisje is, waaraan geen mensch mag raken, blijkt uit de rede, door Joh. Naber gehouden bij de laatste algemeene vergadering van den Vrouwenraad. Zij waarschuwt daar tegen het gevaar, dat vrouwen, zitting hebbende in vertegenwoordigende lichamen, interfractioneele aansluiting zoeken bij de vrouwelijke afgevaardigden van andere partijen om gezamenlijk de zogenaamd specifieke vrouwenbelangen te behartigen, die in den grond der zaak toch niet anders dan zuiver menschelijke belangen zijn.

"De mogelijkheid, dat de vrouwen boven de partijen gezamenlijk de zuiver menschelijke belangen zullen behartigen, wordt hier dus als een gevaar signaleerd.

"Gevaar, waarvoor? Voor het partijverband natuurlijk. Zoo voelen de vrouwen zich nu reeds ingeperkt en omsloten door hun partij en zien wij ze hals over kop zich in de partij-politiek storten.

"Men moet ons wel verstaan: wij vechten niet tegen het bestaan der politieke partijen. Partijen moeten er zijn; wij kunnen ze niet missen, omdat zij de vormen zijn, waarin de volkswil zich kristalliseert. Maar wat wij bestrijden, dat is de verwording van het staatkundig leven, die zich als partij-politiek openbaart."

Het spijt mij, dat plaatsruimte mij noodzaakt het hierbij te laten.

Toch hoop ik hiermede voldoende aangetoond te hebben, dat afzonderlijke vrouwenlijsten wel degelijk reden van bestaan hebben.

Haarlem

C. M. M. HISSINK.